

L'Aldea té nom de **Dona**

Berta Royo
Regidora d'Igualtat
Ajuntament de l'Aldea

Des de la Regidoria d' Igualtat, iniciem el llibret “ **L'Aldea té nom de dona**” per donar a conèixer la vida i trajectòria de les dones del nostre poble. Aquest any, **Elvira Valledepérez Gil i Lluïsa Espuny de Pablo** són les 2 aldeanes amb les quals hem volgut començar el llibret. Elles, iguals com a dones però diferents en la seua vida, són un punt de referència de lluita i esforç. Dones importants que es mereixen aquest reconeixement, elles ens han deixat la seua pròpia empremta, tant en l'ensenyament com en l'associacionisme.

Elles són les primeres en formar part del llibret i esperem el proper any poder ampliar-lo. Gràcies per deixar-nos obrir les vostres portes i així poder compartir la vida i obra d'aquestes aldeanes a tothom.

L'Aldea té nom de dona

Agraïments

Des de l'Ajuntament de l'Aldea volem donar les gràcies a les famílies **d'Elvira i la Lluïsa** per haver-nos facilitat molt la faena, tant amb la compilació d'imatges , com en tota la informació que ens han fet arribar a l'Ajuntament per poder deixar petjada a la història aldeana.

Ajuntament de **l'Aldea**
Regidoria d'Igualtat

Elvira Valldepérez Gil

Naix el 20 de Març de 1931. És filla única, el seu pare mor a la guerra quan ella és petita i és queda sola amb la seua mare, Elvira Gil Martí, que queda viuda amb 21 anys. Va al col·legi fins els 14 anys i, quan acaba l'escola, la seua mare la fa aprendre a cosir al de **Maria de Lucia**. Als 17 anys coneix a qui serà el seu home, **Lluís Figueres "lo dedo"**, amb qui es casa el 1952 a l'edat de 21 anys.

El seu home deixa la faena que tenia al Banc Hispano-Americano per casar-se i després es posen a treballar al Bar Sport a l'Aldea, regentat pels pares d'ell. El 1954 té el seu primer fill, **Ramon Lluís**. Estant al bar, el seu home accepta l'oportunitat d'anar a treballar al Brasil a una Fira Internacional de cafeteres; així mateix, tres mesos després, ella el segueix. Marxa amb la seua mare, el seu fill, la màquina de cosir, un matalàs i dos baguls de fusta que el seu sogre li fa fer per poder viatjar.

El Bagul de viatge de l'Elvira fet pel seu sogre .

Elvira al Brasil amb els seus 2 fills Ramon Lluís i Conchin

Amb només 23 anys, marxa al Brasil amb el vaixell “**Julio César**”, el trajecte dura 13 dies. Un cop allí, es posa a treballar a una fàbrica de sabates on cus a màquina les taloneres i puntes de les sandàlies per portar-les després a la fàbrica on posen les soles. Va treballar durant quatre anys i en el transcurs d'aquest temps té un filla, **Conchin**. Al Brasil s'està quasi 7 anys fins que la seua sogra li demana de tornar a casa ja que a l'Aldea hi ha molta feina a causa de l'entrada de turisme. Així és que torna i es posa a treballar al Bar Sport. En aquell temps, al no haver-hi autopista, tothom passa per l'Aldea i es treballa molt; treballa dia i nit, oberts les 24 hores del dia i, al temps, compren l'edifici del costat del bar

i fan habitacions per hostatjar el turisme. Té dos fills més, una nena, **Elvirin**; i un nen, **Jesús**. Treballa al bar fins el 1983 quan el seu marit es posa malalt i ella decideix llogar el bar. L'any 1998 mort el seu home.

Quan té 57 anys, des del Bisbat de Tortosa, amb Ricard Maria Carles bisbe en aquell moment, li ofereixen col·laborar en Càritas, associació poc coneguda en aquell moment. Accepta i juntament amb l'ajuda de **Mossèn Alfonso i Josep Prades funden Càritas** amb esforç, treball i dedicació. El començament va ser dur perquè la gent no coneixia l'associació i era molt complicada la recollida d'aliments i posteriorment roba. En un principi recollien llaunes de menjar, anaven per les botigues, feien bans al carrer per fer recollida; a més, anaven a Reus on es trobava **"el banc d'aliments"**, primer lloc on es va començar la donació d'aliments, de manera que llogaven una furgoneta i anaven a buscar els aliments. En aquell moment tampoc rebien cap ajuda econòmica, pel qual havien de fer rifes i inclús posar de la seua butxaca per anar recaptant i poder fer obres al local de **CÀRITAS**.

La seua seu, al principi, estava a l'església, fins que el bisbat els va cedir el local on ara estan situats. Posteriorment, comencen a rebre ajuts del Govern, que donava subvenció al Bisbat i aquest el repartia per les parròquies. Més tard **l'Ajuntament de l'Aldea** també els dona una subvenció. Al poc temps van anar entrant més col·laboradors, un capellà de Tortosa que era el delegat de tots els Càrites, **Mari Gallego, Argentina Peransi, Carme Ventura i Encarna Maldonado**; cadascun dels voluntaris prenia un rol dins l'Associació, es van distribuir per fer un estudi de la pobresa que existia al poble agafant cada un una zona; Elvira s'encarrega de la comptabilitat.

Passa **25 anys sent Directora de Càritas** portant els comptes i la seua organització. Recorda aquell temps com un moment difícil i complicat ja que no va ser fàcil posar en funcionament **CÀRITAS**, en el transcurs del temps la situació va anar millorant i la recollida d'aliments va ser més fàcil gràcies, en part, a l'aparició dels supermercats i a la recollida de roba que la gent va anar aportant en la seua donació.

En aquest transcurs també va treballar amb la seua nora **Rosa Martorell**, anant casa per casa com a cobradora de llum de l'Ebro durant 15 anys.

Ha estat i és una dona lluitadora, ha perdut molts éssers estimats pel camí (**el seu sogre, la seua sogra, el seu cunyat, el seu home, el seu fill Ramon Lluís, la seua mare, el seu gendre Miguel Alegre, la seua nora Rosa Martorell i el seu gendre Jordi**) i ara amb 90 anys sumats de vida diu:

“Si tornés a nàixer tornaria a fer el mateix“.

Lluïsa Espuny de Pablo

Naix a Estebanvela (Segovia) el dia 6 de març de l'any 1933 filla d'un mestre de Santa Bàrbara i d'una segoviana.

Des de ben menuda viu a Horta de Sant Joan amb la seua família on passa tota la seua infància i adolescència.

Obté el títol de batxillerat a l'Institut de segona ensenyança de Tortosa l'any 1947 i ingressa a L'Escola Normal de Magisteri Primari de Tarragona on cursa els estudis de Magisteri fins l'any 1951.

L'any 1952 aprova les oposicions de magisteri, nomenant-la el 4 de setembre de 1953 com a :

“Maestra supernumeraria de la Escuela volante número 9 de la Provincia de Tarragona”.

Al balcó de la casa on vivia quan estudiava Magisteri

El 3 d'octubre de 1953 comença a treballar de mestra fent substitucions. El seu primer destí "**La Escuela Nacional de Niñas**" de l'**Hostal dels Alls** on s'hi va estar un parell de mesos. Semblava una premonició. Durant este primer curs 53-54 també va fer substitucions a Corbera d'Ebre i Poboleda.

Al curs següent 54-55 va ser destinada de nou al nostre poble on va exercir de mestra a l'**Hostal dels Alls** des del 29 de setembre de 1954 al 14 de maig de 1957.

Us imagineu? Una noia de vint-i-un anys, sola, en un poble on no coneixia a ningú i en aquells anys! Però segur que la **Sra Rosario** la va cuidar bé.

Al «**Mas del modisto**» s'hi va estar fins que es va casar. Les seues primeres alumnes, **Pilar, Mercedes**, .. li buscaven nuvi! Al final la tria de les alumnes no va ser, però sí que va conèixer a l'aldeà que acabaria sent el seu marit, **José Maria Sanz**. Es van casar al juny de 1957. I així es va convertir en una aldeana més.

Poc abans, al maig del 1957, la nomenen per ocupar la seua primera plaça en propietat a Villalba dels Arcs, plaça que ocuparà fins a l'agost del mateix any.

Al setembre de 1957, mitjançant concurs de trasllats, l'envien de mestra a La Galera i l'any 1958 neix el seu primer fill, **Lluís**. En aquella època, en alguns pobles, hi havia el que anomenaven la casa del mestre i la **Lluïsa** va estar aquell curs, durant la setmana, a un apartament que hi havia a dalt de l'ajuntament de la Galera on, de vegades, s'hi emportava el seu fill i la seua mare. A l'octubre de 1958 demana l'excedència fins al setembre de 1960.

Al setembre de 1960 obté la plaça en propietat a l'escola de Masdenverge on hi anirà tots els dies durant quatre cursos des de l'Hostal en la Vespa. Diuen que el guàrdia urbà que hi havia als quatre cantons al carrer del riu a Amposta sempre li donava pas preferent. Els viatges amunt i avall s'acaben l'any 1964 quan neix la seva segona filla, Maria José i obté per concurs de trasllats la plaça de parvulista al nostre poble. L'any 1969 naix la més menuda de la família, **Isa** i es traslladen a viure com a masovers a les “**granges de Fabra**”.

Des de l'any 1964 fins que es jubila al 1993 ha ensenyat a llegir i a escriure a tres generacions d'aldeans i aldeanes.

Ara es parla molt dels canvis que aviat veurem en la manera d'ensenyar als xiquets i a les xiquetes. Però segur que la Lluïsa, si ho pogués recordar, us explicaria que «**De la Escuela Nacional de Niñas**»(1953) fins al Col·legi 21 d'Abril ha passat un mon!.

I allí estava ella. Com també ho va estar en moltes altres ocasions, unes més serioses, i d'altres no tant. Però sempre valenta i sense manies.

Primer «**Agrupación escolar mixta**»(1964) i després «**Escuela graduada de l'Hostal dels Alls**» (1970). Aquests noms volen dir coses. Vol dir nens i nenes separats a l'escola, vol dir que existia un mur que

separava les aules dels nois i de les noies a les «**grangetes de l'Hostal**» fins que el 10 de febrer de 1970 es va fer la inauguració de l'enderrocament d'aquell mur.

Ajuntament de **l'Aldea**
Regidoria d'Igualtat